

Jij of ik

Reizend met de snelheid van het licht, Warp 1, zou de reis zolang geduurd hebben dat hij ver over de pensioengerechtigde leeftijd zou zijn als ze op Aarde terugkeerden. Vijfendertig was hij nu en als militair had hij het recht om met zijn vijfenvijftigste met pensioen te gaan. Op Aarde had hij graag samen met zijn vrouw een zonnige levensavond willen beleven. Helaas had zij vijf jaar eerder in een zwaar vliegongeval niet alleen haar beide armen verloren, maar ook was bij de crash haar schedel dusdanig geraakt dat de linker hersenhelft onherstelbaar beschadigd was. Stacy was voor hem voorgoed onbereikbaar geworden. Ze leefde in een soort eeuwig nu. Last leek ze daar trouwens niet van te hebben, want ze was heel vrolijk en tevreden. Altijd had ze een – ja, zo leek het althans – een soort hemelse glimlach op haar beschadigde gezicht.

De bittere werkelijkheid wilde dat ze zijn gelijke in rang was geweest en dat het ongeluk plaatsvond tijdens een proefvlucht met een nieuw type eenmansverkenningssonde en dat zij voor hem was ingevallen, omdat hij die dag met een stel vrienden had afgesproken om te gaan vissen. Verdriet en opstandigheid hadden elkaar lange tijd afgewisseld in zijn gemoed, maar tenslotte moest het leven weer zijn gewone loop hernemen en moest hij bedroefd beseffen dat de mooiste en liefste vrouw in zijn leven slechts een mooie herinnering was.

Deze reis zou zeker niet zo vreselijk lang duren. Dat gesukkel met een slakkengangetje door de ruimte met die trage schepen uit de drieëntwintigste eeuw die maar net iets boven de lichtsnelheid kwamen, was gelukkig al meer dan honderd jaar geleden. Warp 12 was nu een aardige gemiddelde snelheid. Warp 15 kon dit schip halen. Aardig en vooral handig was ook dat je vanaf Warp 6 geen enkel voorwerp in de ruimte behoefde te ontwijken. Zelfs een planeet of een middelgrote ster bood geen enkel probleem. Het hele schip werd bij die snelheden een unieke realiteit, een voortsnellende projectie volgens het principe van de tsunami. Ten opzichte van de rest van het universum werd het schip van een zo geringe dichtheid dat het bijvoorbeeld een planeet al lang dwars door het centrum gepasseerd was voor er van het passeren ook maar iets had kunnen worden waargenomen. Het enige gevaar, wel een serieus gevaar overigens, lag in contaminatie, vervuiling, besmetting. Deze kon bij een storing in de schilden optreden. Natuurlijk kon er vanaf Warp 1 al geen enkele materiële vorm – levend of niet levend – het schip binnendringen. Lastiger was echter altijd en het aan boord ontstaan van door inductie-oscillatie gegenereerde binnendringers buiten te houden. Die

ontstonden gewoon aan boord omdat hun signalen in de slipstream van het schip waren meegenomen. Vooral planeten konden levensvormen herbergen die buitengewoon schadelijk of zelfs levensgevaarlijk voor de mens waren. Doorgaans betrof het verzwakte en incomplete levensvormen. Zonder uitzondering werden ze in quarantaine gezet. Ze konden dan gezien, gemeten en anderszins bestudeerd worden, maar aanraken was uitgesloten. Alle gegevens werden vervolgens in het logboek opgeslagen. Daarna werd de ongenode gast met de teletransporter buiten het schip gezet.

Overigens was het natuurlijk niet de bedoeling met wat dan ook te botsen. De volgende technische verbetering die nu in ontwikkeling was bestond daarin dat de automatische navigatie na het instellen van het doel en het inschakelen alles zou kunnen ontwijken dat groter was dan een watermolecuul zonder dat binnen het schip voelbare richtingveranderingen waarneembaar zouden zijn.

Uitsluitend voor de driekoppige bemanning van het schip bestond daarbinnen een realiteit, een taakverdeling, een kunstmatig soort dag- en nachtritme en niet te vergeten, zwaartekracht. Hij, kolonel Charles Vandenberg en de navigator Joyce Krantz waren de feitelijke bemanning. De derde man was Henry Burton. Hij was de wetenschapper, de geoloog die uiteindelijk deze zeer kostbare reis de moeite waard moest maken. Doel van de reis was de planeet die men voorlopig de naam Anthonos 3 had gegeven, omdat Anthonos de bekende Griekse astronoom was die het zonnestelsel waarvan de planeet deel uitmaakte in kaart had gebracht en omdat het de derde planeet in dat zonnestelsel was. Volgens Aardse waarnemingen moesten de meeste kenmerken van de planeet sterk op die van de aarde lijken. Kenmerken als de samenstelling van de dampkring, de gemiddelde temperatuur de snelheid waarmee de planeet om haar ster draaide, de rijkelijke aanwezigheid van water en nog vele andere parameters. Door het totaal en jarenlang ontbreken van enige verandering aan de oppervlakte van de planeet en het ontbreken van in structuur variërende elektromagnetische signalen, was het vermoeden gerezen dat er mogelijk weinig of geen sprake zou zijn van enig intelligent leven.

In zijn stoel gezeten keek hij naar het enorme beeldscherm voor hem. Het beeld liet op dit moment de positie zien waar het schip zich bevond ten opzichte van het af te leggen traject. Voor hem, onder handbereik was een toetsenbord, maar dat werd nauwelijks gebruikt. De boordcomputer reageerde feilloos op elke vraag of opmerking, zowel in beeld als in spraak. Werk, buiten het dagelijks enkele malen controleren van de checklist betreffende alle functies van het schip, hoefde bijna nooit gedaan te worden.

Wel moesten alle drie de opvarenden zich strak houden aan alle voorschriften betreffende gezondheid en welbevinden.

Charles Vandenberg wreef over zijn ogen. Zijn ogen prikkelden. Dat was iets wat wel vaker voorkwam. Een kwestie van de luchtvochtigheid iets verhogen en in beweging komen. Hij schakelde het fitnessprogramma in. Hij hoefde niet van zijn plaats te komen. Hij kon gewoon in zijn speciaal voor hem ontworpen stoel blijven zitten. De kleding die hij droeg zag er uit als gewone vrijetijdskleding. Het zat allemaal ook buitengewoon comfortabel. Een uitgebreid – en zeer gecompliceerd systeem van elektroden en spoeltjes, vervaardigd van geleidende zijde, maakte echter dat de boordcomputer toegang kreeg tot de beleving van de realiteit. Virtuele realiteit dus, en wel in de meest uitgebreide zin.

‘Fitnessprogramma strand’, zei hij in de richting van het scherm voor hem, ‘Temperatuur tweeëntwintig graden Celsius, Windkracht drie tegen, watertemperatuur negentien graden Celsius. Lopend op het harde zand nabij de vloedlijn. Korte broek, mouwloos hemd. Start programma!’ Onmiddellijk bevond hij zich op een strand. Een lichte bries woei hem in het gezicht, terwijl hij over het harde zand voort holde. Het geluid van de branding werd slechts af en toe overstemd door het gekrijs van de meeuwen. Naarmate hij voelde hoe zijn lichaam opgewarmd raakte versnelde hij van tijd tot tijd zijn looppas in een running up, om daarna weer te vertragen tot de stevige looppas. Langzaam maar zeker voelde hij de aangename roes over zich komen die het hardlopen voor hem altijd zo prettig maakte.

Na een uur voortgehouden te hebben sprak hij: ‘Badlaken, licht blauw’. Naast hem in het mulle zand lag een groot blauw badlaken waarop hij zich ruggelings neervlijde. Hij bleef met gesloten ogen liggen tot hij voelde dat zijn adem weer tot rust was gekomen. ‘Hartslag’, zei hij. Recht voor zich in een geel venstertje zag hij met zwarte cijfers 75. Dat zag er heel goed uit. Minder dan twee minuten had hij gerust en zijn hartslag had al bijna weer de rust waarde. Maar het vreemde prikkelende gevoel in zijn ogen was nog niet echt weg. Een licht duizelig gevoel beving hem. Hij voelde een vage onrust. Een flink stuk zwemmen zou hem goed doen. Daar friste hij altijd van op. ‘Kleding weg’ sprak hij opstaande. Onmiddellijk voelde hij hoe de zachte bries zijn naakte lichaam streelde. Hij wandelde het water in. ‘Diepte een meter zestig, strand weg, kilometer palen’, sprak hij. Het water, dat zich nu naar alle kanten leek uit te strekken kwam hem nu tot borsthoogte. Naast hem rees een vierkante paal uit het water en in de verte zag hij de volgende. Hij begon te zwemmen. Zijn dagelijkse twee kilometer. In een rustige borstcrawl legde hij de twee kilometer in een klein half uur af. Hij stond

weer tot borsthoogte in het onafzienbare water. Naast hem zag hij de laatste kilometerpaal. 'Monitor hartritme, bloeddruk, saturatie en glucose'. Voor hem in het gele scherm verschenen achtereenvolgens de getallen: 90, 130/75, 98% en 6,4mmol. Hij knikte tevreden. 'Einde fitnessprogramma' zei hij.

Zijn lichaam voelde op een prettige manier vermoeid. Deze training deed hij het liefst dagelijks. Het was een prettige onderbreking van de betrekkelijke monotonie van het leven aan boord. Soms trainde hij samen met Joyce, zijn navigator. Dan zetten ze er twee virtuele spelers bij en speelden beachvolley tegen elkaar. Na een uur zweetten ze dan werkelijk als paarden en dronken ze samen een verkoelend drankje bij een strandtent. Nee, het reizen in dit schip behoeftte op geen enkele manier onaangenaam te zijn.

Vaak moest hij nog terugdenken aan de hooglijk onpraktische manier waarop de holodecks in de grote bemande schepen nog maar een eeuw eerder hadden gewerkt. Ingewikkelde computerprogramma's waren er geschreven die dan binnen een heel grote ruimte in het schip door middel van nanodeeltjes hele gewenste interactieve werkelijkheden moesten creëren. De nieuwe techniek om virtuele werkelijkheid te creëren was vele malen eenvoudiger, effectiever en ook nog eens veel goedkoper, omdat de daarvoor geschreven interactieve programmatuur gecontroleerde toegang had tot het bewustzijn en tot alle zintuigen.

Het was allemaal mogelijk geworden nadat een jaar of dertig eerder eindelijk de toegang ontsloten was tot de processen in het brein en de manier waarop deze processen tot waarnemingen via de zintuigen en tot beleving in de ruimste zin leidden. Daarna was virtuele realiteit niet langer te onderscheiden van de echte werkelijkheid. Aanvankelijk had dat geleid tot verwarrende situaties, omdat het kon voorkomen dat in de virtuele werkelijkheid situaties beleefd werden die heel dicht naast de dagelijkse werkelijkheid lagen en die alleen de werkelijkheid een beetje prettiger maakten. Per slot van rekening had niet iedereen een zo rijke fantasie dat hij zich in de geest in de meest fantastische avonturen kon storten. Daarbij kwam dat het werken met virtuele realiteitsprogrammatuur geleerd moest worden. Aanvankelijk was het een redelijk zware – en vooral ook langdurige training, waaraanvolgend examen gedaan moest worden. De programmamakers en de fabrikanten van de hardware hadden echter al snel begrepen dat dergelijke features de verkoop nadelig konden beïnvloeden. Slecht voor de winst van de machtigste industrie op Aarde dus. En zoals in de twintigste – en het eerste deel van de een en twintigste eeuw de auto een

geldverslindende hobby was, zeker van veel mannen, zo ging men zich nu te buiten aan steeds extravagantere virtuele realiteit.

Zo volkomen levensecht was de virtuele realiteit nu dat het noodzakelijk was een merktekentje aan te brengen. Daarom zag je bij elke virtuele beleving een piepklein blauw lichtje in de uiterste rechter bovenhoek van je gezichtsveld, zodat je wist dat je beleving virtueel was.

Charles Vandenberg voelde zich voldaan na het beëindigen van zijn trainingsprogramma en keek tevreden naar het grote scherm voor hem waar zijn notities voor het logboek verschenen terwijl hij sprak. Hij had een ietwat vreemd gevoel in zijn keel dat hem stoorde. Tijdens het spreken sloeg zijn stem steeds over en ging de hoogte in, zodat hij voortdurend met een vrouwenstem leek te spreken. Ook was de lichte duizeligheid die hij tijdens de training had gevoeld er weer.

Een schok ging door hem heen. Het stemgeluid dat hij maakte was dat van Stacy, zijn vrouw, die thuis op Aarde in een zweefstoel in haar eigen belevingen gevangen zat. Verwonderd keek hij om zich heen. In de rechter bovenhoek van zijn blikveld ontwaarde hij ineens een klein blauw lichtje. Hoe kon dat nu? Hij had toch duidelijk na de training de virtuele realiteit beëindigd. Starend naar het minuscule blauwe lichtje zei hij tenslotte: 'Programma beëindigen', maar het Lichtje bleef aan. 'Programma beëindigen', herhaalde hij nu wat luider. Opnieuw veranderde er niets en bleef het blauwe lichtje aan. In verwarring keek hij om zich heen. Hoe was het nu mogelijk dat hij zijn normale werkelijkheid als virtuele werkelijkheid beleefde. Hij voelde dat hij begon te transpireren. Er was iets definitief niet goed. Hij voelde het. Hij zou opstaan en gewoon naar Joyce toe gaan. Een praatje maken. Natuurlijk dat was het. In dit werk was je veel te lang alleen. Hij probeerde uit de stoel op te staan, maar hij kon niets bewegen. Panische angst overviel hem. Hier zat hij, in een ruimteschip, vele lichtjaren van huis, en zijn lichaam weigerde dienst. Nee, het was erger. Zijn lichaam was bijna helemaal gevoelloos.

Hij keek naar zijn handen. Ze leken ineens tot aan de ellebogen doorzichtig. Het blauwe lichtje in de rechter bovenhoek van zijn blikveld leek ineens groter te worden. 'Programma beëindigen!!!' piepte hij wanhopig. Het blauwe lichtje knipperde en ging uit. Het beeld om hem heen vervaagde.

Hij was in de kamer van Stacy in hun huis op Aarde. Stacy zat voor het raam in haar zweefstoel. Vol verbazing keek hij naar haar. Ze was weer even mooi als vroeger. Haar elegante handen met de mooie gelakte nagels lagen op de stoelleuning. Een verbaasde blik in de richting waar zijn handen

moesten zijn herinnerde hem er heel even aan dat hij ze niet meer had. Dan vervaagde de herinnering.

Stacy stond op en liep naar hem toe. Ze aaide hem over zijn hoofd en kustte hem op zijn voorhoofd. De zweefstoel droeg hem. Het voelde prettig. Door de open schuifdeur woei een briesje. Dat was lekker. Doordat hij aan de tuin dacht zweefde hij naar buiten. ‘Lekker, de zon en de wind op mijn gezicht’ dacht hij. Heel even vernauwden zijn ogen zich toen een vaag herinneringsbeeld verscheen. Maar het was alweer weg.

Stacy stond weer naast hem. ‘Ach, arme lieve schat’, zei ze, wat ontzettend jammer dat er toch nog een paar bugs in je nieuwe VR programma zitten. Als ik terugkom zullen we iets echt nieuws en spectaculairs voor je gaan kopen. Carmen zal goed voor je zorgen in de tijd dat ik met deze missie niet op Aarde ben.

Charles Vandenberg knikte peinzend, glimlachend. ‘Als ik terug kom,’ echode het in zijn hoofd. Wat zou ze daarmee bedoelen.